

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการศึกษา
  - 1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. การออกกลางคัน
  - 2.1 ความหมายของการออกกลางคัน
  - 2.2 สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน
  - 2.3 ปัญหาการออกกลางคัน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

การศึกษา

ความหมายการศึกษา

การศึกษา ตรงกับความหมายของคำในภาษาอังกฤษ คือ Education ได้มีสำนักงานการศึกษา และนักวิชาการกล่าวถึง ความหมายของการศึกษา ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 202) ได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมศัพท์การศึกษา 4 ประการ โดยสรุปคือ

1. การศึกษา หมายถึง การดำเนินการด้วยกระบวนการทุกอย่าง ที่ทำให้นุคคลพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติและพฤติกรรมอื่น ๆ ตามค่านิยมและคุณธรรมในสังคม
2. การศึกษา หมายถึง กระบวนการทางสังคม ที่ทำให้นุคคลได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ที่คัดเลือกและกำหนดไว้อย่างเหมาะสมโดยเฉพาะโรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม
3. การศึกษา หมายถึง วิชาชีพอย่างหนึ่งสำหรับครู หรือการเตรียมบุคคลให้เป็นครู ซึ่งจัดสอนในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย วิชาจิตวิทยาการศึกษา ปรัชญา ประวัติการศึกษา หลักสูตร หลักการสอน การวัดผล การบริหาร การนิเทศการศึกษา และวิชาอื่น ๆ ที่ครูควรรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดความเจริญงอกงามสำหรับครู

4. การศึกษา หมายถึง ศิลปะในการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในอดีตซึ่งรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบสำหรับคนรุ่นใหม่

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 2) ได้ให้ความหมายของการศึกษา ตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามมาตรา 4 หมายถึง การเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 6 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 15) ให้ความหมายการศึกษาเป็นกระบวนการในการให้ความรู้ ให้ประสบการณ์โดยผ่านพิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่เหมาะสมที่จะเกิดประโยชน์ต่อตัวเขา เพื่อที่จะพัฒนาบุคคลนั้น ๆ ก็คือ การศึกษาจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในทางที่เหมาะสมแก่บุคคล

สุทธิ ภิบาลแทน (2548 : 624) ให้ความหมาย การศึกษา คือ การเล่าเรียน อบรมและฝึกฝน

หวน พันธุพันธ์ (2548 : 2 – 3) ให้ความหมาย การศึกษา คือ ความเจริญงอกงามทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การศึกษาคือ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้งอกงาม ขึ้นตามวัตถุประสงค์ การศึกษาคือการสร้างเสริมประสบการณ์ให้ชีวิต และการศึกษาคือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามทุกทางในตัวบุคคล

สรุปได้ว่า การศึกษา หมายถึง การเล่าเรื่อง การฝึกอบรม โดยการฝึกฝน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ดีและสังคมยอมรับเท่านั้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

จากการศึกษา ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 3-4, 8) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้จุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังนี้

1. มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

2.1 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

2.2 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.3 การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

3. มาตรา 22 ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4. มาตรา 23 เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม

5. มาตรา 24 ประกอบด้วย

5.1 ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2 ต้องฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ

5.4 ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5.5 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550 : 2-3) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายทางการศึกษาแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย หรือด้านความรู้ความคิด (Cognitive Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แสดงลำดับขั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสมอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้านสติปัญญาเกี่ยวกับความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหาโดยมีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมขึ้น

2. ด้านจิตพิสัย หรือด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แสดงลำดับขั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในจิตใจซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์และความรู้สึก เช่น เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความซาบซึ้ง

3. ด้านทักษะพิสัย หรือด้านปฏิบัติการ (Psychomotor Domain) เป็นลำดับขั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับระบบประสาทสัมผัสกล้ามเนื้อ และอวัยวะต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้ทางด้านทักษะการเคลื่อนไหว และใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา โดยมีความรู้ และคุณธรรม โดยผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด พัฒนาตนตามธรรมชาติ ตามศักยภาพ จากการจัดกิจกรรมการฝึกทักษะ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การออกกลางคัน

ความหมายของการออกกลางคัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 2) กล่าวว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียนถูกจำหน่ายชื่อออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาโดยไม่ใช่สาเหตุอันเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 155) ได้ให้ความหมาย การออกกลางคัน คือ การที่นักเรียนถูกจำหน่ายชื่อออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ การออกโดยไม่ใช่สาเหตุอันเนื่องมาจากการย้ายสถานศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545 : 6) ให้ความหมายของการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไม่สำเร็จการศึกษาตัวประกอบ (หลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 3) และต้องออกไป และรวมถึงผู้ที่เคยออกกลางคันระหว่างเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แล้วกลับมาเรียนใหม่ทั้งในระบบสถานศึกษาและนอกระบบสถานศึกษาจนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาด้วย

อารี ผสานสินธุวงศ์ (2549 : 8) ให้ความหมายการออกกลางคันว่า การที่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ได้ลงทะเบียนเรียนแล้วต่อมาต้องออกจากสถานศึกษาก่อนที่จะจบเรียนตามหลักสูตร ใ้ไม่ว่าสาเหตุใด ๆ ก็ตาม

กล่าวโดยสรุปการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนเรียนจบหลักสูตรหรือการศึกษาภาคบังคับตามที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และไม่ได้เข้ารับการศึกษาคือใด ๆ ทั้งสิ้น

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1186) ให้ความหมาย สาเหตุ หมายถึง ต้นเหตุหรือเค้าเรื่องเดิมที่ทำให้เกิดเรื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 71) กล่าวถึง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน พิจารณารูปแบบต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ใช้หลักการ แนวคิด และความอดทน ในการแก้ปัญหา จึงจะทราบรายละเอียดของการออกกลางคันของนักเรียนที่แท้จริง

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 22) กล่าวว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนมี 9 ประการ คือ

1. ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ได้แก่ การมีหนี้สิน การนำเด็กไปใช้แรงงานในครอบครัว การไปรับจ้าง การต้องไปประกอบอาชีพในถิ่นฐานอื่น ๆ แล้วต้องนำเด็กไปด้วย และเด็กไปรับจ้างทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว

2. การคมนาคมระหว่างบ้านกับสถานศึกษาไม่สะดวก ไม่ปลอดภัยและใช้เวลาเดินทางนาน

3. นักเรียนย้ายตามผู้ปกครองไปอยู่ในถิ่นอื่น โดยไม่ได้แจ้งย้ายออกจากสถานศึกษาหรือทางสถานศึกษาไม่สามารถติดต่อได้ว่าเด็กไปเรียนต่อที่อื่น ๆ หรือไม่

4. สภาพร่างกายของนักเรียนมีความเป็นหนุ่มสาวทำให้อายเพื่อนจนไม่อยากเรียนได้แก่ เด็กที่เรียนเมื่ออายุเกินเกณฑ์ การแฉ่งเกิดของนักเรียนไม่ตรงกับความเป็นจริง คือ แฉ่งเข้าจนเกินไปซึ่งทำให้เด็กเข้าเรียนเมื่อโตแล้ว

5. สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่มีความเข้าใจให้เด็กอยากมาเรียน ได้แก่ สภาพอาคารไม่เหมาะสม ห้องเรียนไม่มีฝาผนังห้องทำให้เกิดเสียงดัง ในช่วงฤดูหนาวมีอากาศหนาวมากทำให้เด็กไม่อยากมาสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไม่น่าสนใจให้นักเรียนอยากมาเรียน จำนวนนักเรียนมากอัตราครูไม่สมดุล นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียน นักเรียนถูกเพื่อนรังแกบ่อย ๆ นักเรียนกลัวการถูกลงโทษที่สถานศึกษาสายและครูดูทำให้ไม่อยากมาเรียน

6. การสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนไม่เข้าใจกัน ได้แก่ นักเรียนที่เป็นชาวเขาไม่มีพื้นฐานด้านภาษาไทยกลาง สื่อภาษากันไม่เข้าใจ ทำให้เกิดความสับสนไม่อยากไปสถานศึกษา

7. ผู้ปกครองไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ได้แก่ ไม่ทราบระเบียบกฎหมาย และพระราชบัญญัติการศึกษา ผลการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

8. ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน

9. การนำหลักสูตรไปใช้ไม่ตอบสนองความต้องการและสภาพท้องถิ่น

อารี ผสานสินธุวงศ์ (2549 : 9-20) กล่าวถึงการออกกลางคันของนักเรียนเกิดจากหลายปัจจัย ดังนี้

1. ด้านนักศึกษา จะเห็นได้ว่าสาเหตุด้านนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งในการออกกลางคันของนักศึกษา ซึ่งมาจากสติปัญญา ทักษะคิดต่อสาขาวิชาที่เรียนผลสัมฤทธิ์ของการเรียน การขาดเรียน ความเบื่อหน่ายต่อการเรียน สุขภาพ และความประพฤติ จะเห็นว่าสาเหตุที่เกิดจาก ตัวผู้เรียน ได้แก่ การคิดงานอาชีพ ชั่วโงมการทำงานเปลี่ยนไปจึงไม่สามารถเรียนได้ทันตามกำหนด ไม่สนใจที่จะเรียนต่อเพราะไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน มีพื้นฐานการศึกษาเดิมน้อย ต้องย้ายภูมิลำเนาไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น ผู้เรียนบางคนต้องไปประกอบอาชีพไกลบ้านทำให้ขาดเรียนบ่อย ๆ จึงเรียนไม่ทันและไม่อยากจะเรียน ผู้เรียนต้องการพักผ่อนเพราะทำงานหนักตลอดวัน ผู้เรียนที่เป็นหญิงมีภาระต้องเลี้ยงบุตร เป็นต้น

2. ด้านผู้สอน อาจารย์ ผู้สอน เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนประสบผลสัมฤทธิ์สูงสุด แต่อาจจะมีปัญหาบางประการที่จะทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันอาจเนื่องมาจากการเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอน ไม่ดีพอ เช่น สอนไม่ตรงเวลา วิธีการสอนไม่น่าสนใจ สอนเร็วเกินไป เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกัน เป็นต้น

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจารย์ผู้สอนต้องขจัดให้หมดไป เพื่อจะทำให้การเรียนการสอนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพราะอาจจะส่งผลให้เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้

3. ด้านครอบครัว สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญเพราะเป็นสถาบันแรกที่ขัดเกลาทางสังคมแก่เด็กมากที่สุด เนื่องจากเด็กเกิดมาก็มีเวลาส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว ดังนั้น พฤติกรรมจะซึมซับมาจากสมาชิกในครอบครัว ปัญหาที่เกิดมาจากครอบครัวที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเหล่านี้เป็นปัญหาที่จะทำให้การเรียนการสอนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรและอาจส่งผลให้เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้

4. ด้านสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ อาคารสถานที่ หลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน การบริหารและการบริการที่สนับสนุนการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ต้องมีที่พักผ่อนอย่างเพียงพอ มีโรงอาหารที่สะอาด ห้องสมุด ทุนการศึกษา มีกิจกรรมที่หลากหลายตรงกับความต้องการของนักศึกษา รวมถึงการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ที่ปรึกษา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มิฉะนั้นแล้วอาจเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้

5. ด้านสังคม สังคมภายในและสังคมภายนอกโรงเรียน นับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา

นฤภัค ฤชทิพย์ (2553 : 42) กล่าวว่า สาเหตุการออกกลางคันส่วนหนึ่งมาจากด้านครอบครัว การที่ครอบครัวเห็นความสำคัญทางการศึกษาในครอบครัว เป็นที่เชื่อกันว่า หากบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนมองเห็นว่า การศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพในอนาคต เชื่อว่าการศึกษายเป็นแนวทางในเบื้องต้นที่จะทำให้ตัวเขาเองหรือบุตรหลานของเขาไปสู่ความมีสถานภาพในทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต เชื่อว่าการศึกษาที่ดีจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ความอยู่ดีกินดี ความสามารถในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และในทางกลับกันหากไม่มีการศึกษาหรือได้รับการศึกษาไม่เพียงพอก็จะมีผลให้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่อาจเกิดขึ้นได้และถ้าหากบิดามารดามีความเชื่อเช่นนี้ก็จะนำไปสู่การส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการเรียนของบุตรหลานของเขา และนำไปสู่ผลสำเร็จของการศึกษาได้จากแนวความคิดดังกล่าวจึงเชื่อว่าหาก ผู้ปกครองบิดามารดาของนักเรียนได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาแล้วจะส่งผลให้แนวโน้มในการออกกลางคันลดลงได้ ความเชื่อในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างออกกลางคันและการเห็นความสำคัญทางการเรียนของผู้ปกครองบิดามารดานั้น ได้มีมานานแล้ว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 (2552 : 18) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนออกกลางคันเพิ่มเติม ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงปัจจัยและสาเหตุที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน

ปัจจัยและสาเหตุ จากตัวนักเรียน	ปัจจัยและสาเหตุจากครอบครัว ชุมชนและสภาพแวดล้อม	ปัจจัยและสาเหตุ จากสภาพสถานศึกษา
<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่สนใจการเรียนเบื่อหน่าย การเรียน เรียนซ้ำจึงทำให้ เรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อน 2. ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อน ไม่ได้ 3. พิการ ได้รับอุบัติเหตุหรือ เจ็บป่วย 4. ตัดยาเสพติด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครอบครัวยากจน เด็กต้อง ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว 2. ครอบครัวแตกแยก 3. มีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง 4. อพยพไปทำงานที่อื่นและมี การย้ายไปมาตามฤดูกาล 5. ขาดผู้อุปการะ 6. ขาดความตระหนักในความ สำคัญของการศึกษา เพราะไม่เห็นประโยชน์ที่ ชัดเจนที่ได้รับจาก การเรียนในสถานศึกษา 7. พ่อแม่ติดยาเสพติด พิการ หรือเจ็บป่วย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูจัดการสอนไม่ เหมาะสม 2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักเรียน และนักเรียนกับ นักเรียนไม่ดี 3. ครูลงโทษโดยใช้อารมณ์ มากกว่าเหตุผล 4. ครูใช้คำพูดไม่เหมาะสม เช่น ล้อเลียนปมด้อย ค่า หรือใช้ถ้อยคำที่หยาบคาย 5. ครูขาดความยุติธรรมมีคติ ต่อเด็ก 6. ครูไม่ให้ความสำคัญกับ นักเรียน 7. ขาดสื่ออุปกรณ์และ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ น่าสนใจ จูงใจให้ อยากเรียน 8. บรรยากาศไม่เอื้อให้เรียนรู้ 9. สภาพสถานศึกษาและ บริเวณสถานศึกษา ทรุดโทรม สกปรก 10. ห้องเรียนไม่เพียงพอกับ จำนวนนักเรียนทำให้ ต้องใช้ห้องเรียนร่วมกัน เกิดความอึดอัด

สุขุม พลเมือง (2552 : 46) ได้กล่าวถึงสาเหตุการออกกลางคันมาจากการขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียนหรือแม้แต่การสนใจทำการบ้าน ซึ่งการบ้านถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการเรียนการสอน แต่เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนได้มอบหมายให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัตินอกเหนือจากการเรียนในเวลาเรียนในชั้นเรียน ดังนั้นการทำการบ้านก็คือการเติมประสบการณ์ในการเรียนนั่นเอง เด็กที่ทำการบ้านเป็นประจำทำให้เขาใช้เวลาในการเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่เคยทำการบ้าน ผลการเรียนของนักเรียนที่ทำการบ้านน่าจะดีกว่านักเรียนที่ไม่ทำการบ้าน นอกจากนี้นักเรียนที่ไม่ทำการบ้านยังอาจได้รับผลกระทบซึ่งมีผลในทางลบต่อผลการเรียนของเขาอีกด้วย เช่น การถูกทำโทษจากผู้สอน การถูกตำหนิติเตียนจากทั้งทางบ้านและสถานศึกษา การทำให้เรียนช้ากว่านักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งการขาดความมั่นใจในการเรียน (Self Esteem) ด้วย นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุของการถูกทำโทษให้ออกจากสถานศึกษา การถูกทำโทษมักมีสาเหตุสืบเนื่องมาจาก การไม่ทำการบ้าน การทำผิดระเบียบวินัยของสถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การขาดเรียน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด ชู้สาว ฯลฯ พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กันในทางลบกับผลการเรียน และสามารถที่จะเป็นสาเหตุเสี่ยงต่อการออกกลางคันได้ แต่อย่างไรก็ตามการทำโทษของสถานศึกษาต่อนักเรียนที่ทำความผิดดังกล่าว โดยปกติแล้วสถานศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงแก้ไขการป้องปรามเป็นสำคัญ คงไม่มีสถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาคนใดต้องการให้การทำโทษนักเรียนส่งผลในทางลบต่อผลการเรียนจนเป็นสาเหตุให้ต้องออกกลางคัน ดังนั้น การทำโทษของสถานศึกษาจึงไม่น่าจะส่งผลในทางลบต่อผลการเรียนของนักเรียนและในทางตรงกันข้ามน่าจะส่งผลให้การออกกลางคันลดลงด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 22) กล่าวถึง ปัจจัยและสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนว่ามีปัจจัยและสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ด้านตัวเด็ก

- 1.1 เด็กพิการทางร่างกายหรือมีปัญหาด้านสุขภาพ
- 1.2 เด็กมีปัญหาด้านสติปัญญา
- 1.3 เด็กได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรง
- 1.4 เด็กออกไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูบุพการีที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้
- 1.5 มีเพศสัมพันธ์หรือตั้งครรภ์ หรือมีคู่สมรสในวัยเรียน
- 1.6 ดิถอบายมุข การพนัน สารเสพติด ฯลฯ
- 1.7 คบเพื่อนเสเพล
- 1.8 เด็กขาดเรียนบ่อย
- 1.9 เด็กตกซ้ำชั้น

- 1.10 เด็กมีสมาธิสั้น
- 1.11 เด็กหนีเรียน
- 1.12 เด็กมีพฤติกรรมผิกระเบียบวินัยของสถานศึกษา
- 1.13 เด็กไม่สนใจการเรียน เบื่อหน่ายการเรียน
- 1.14 เด็กปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้
- 1.15 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนไม่ดี
2. ด้านครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม
  - 2.1 ผู้ปกครองมีฐานะยากจน
  - 2.2 ผู้ปกครองไม่มีที่อยู่ที่ทำกิน หรือมีที่อยู่แต่ย้ายที่ทำกิน หรือมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง ซึ่งเด็กต้องติดตามผู้ปกครองไปด้วย
  - 2.3 ผู้ปกครองต้องการมีรายได้เพิ่ม โดยใช้แรงงานเด็ก
  - 2.4 ครอบครัวหย่าร้างหรือแตกแยก
  - 2.5 ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร
  - 2.6 ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญด้านการศึกษาเท่าที่ควร
  - 2.7 อยู่ห่างไกลสถานศึกษา การคมนาคมไม่สะดวก
3. ด้านสถานศึกษา
  - 3.1 สถานศึกษามีการจัดระบบบริหารจัดการ การติดตามนักเรียนที่ออกกลางคัน กลับมาเข้าเรียน ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
  - 3.2 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุม และไม่ต่อเนื่อง
  - 3.3 การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้สถานศึกษาไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน
  - 3.4 สถานศึกษาปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ไม่ครบขั้นตอนและไม่ต่อเนื่อง
  - 3.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร
  - 3.6 ปัจจัยพื้นฐานการสนับสนุนการจัดการศึกษายังไม่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

กล่าวโดยสรุปปัจจัยและสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนตามสาเหตุสำคัญ

3 ประการ ดังนี้

1. บังคับและสาเหตุจากตัวนักเรียน ได้แก่ ไม่สนใจการเรียน เบื่อหน่ายการเรียน เรียนซ้ำ จึงทำให้เรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อน ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้ พิการ ได้รับอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย ดิทยาเสพติด ฯลฯ

2. บังคับและสาเหตุจากสภาพสถานศึกษา ได้แก่ ครูจัดการสอนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนไม่ดี ครูลงโทษโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ครูใช้คำพูดไม่เหมาะสม เช่น ล้อเลียนปมด้อย คำด่า หรือใช้ถ้อยคำที่หยาบคาย คุรขาดความยุติธรรม มีอคติต่อเด็ก ครูไม่ให้ความสำคัญกับนักเรียน ขาดสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรม ไม่น่าสนใจ ไม่จูงใจให้อายกรเรียน บรรยากาศไม่เอื้อให้เรียนรู้ สภาพโรงเรียนและบริเวณโรงเรียน ทรุดโทรม สกปรก ห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำให้ต้องใช้ห้องเรียนร่วมกัน เกิดความอึดอัด ฯลฯ

3. บังคับและสาเหตุจากครอบครัว ชุมชน และสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัวยากจน เด็กต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ครอบครัวแตกแยก มีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง อพยพไปทำงานที่อื่น และมีการย้ายไปมาตามฤดูกาล ขาดผู้อุปการะ ขาดความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา เพราะไม่เห็นประโยชน์ที่ชัดเจนที่ได้รับจากการเรียนใน โรงเรียน พ่อแม่ดิทยาเสพติด พิการเจ็บป่วย หรือเสียชีวิต อยู่ในแหล่งชุมชนที่มีปัญหาโรคเอดส์ ค้ายาเสพติด ความห่างไกล ไม่มียานพาหนะ

ปัญหาการออกกลางคัน

ชินภัทร ภูมิรัตน (2553 : 54) ได้กล่าวถึงปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนว่า สืบเนื่องจาก มีนักวิชาการตั้งข้อสังเกตถึงปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนที่มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยดูจากสถิติ เด็กวัยเรียนที่ไปอยู่นอกสถานศึกษาและมีปัญหาติดเกม ตั้งครรรภ์ก่อนวัยอันควรจำนวนเป็นแสนคน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงได้จัดเสวนาเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หาแนวทางป้องกันและแก้ไขพบว่า จากข้อมูลจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อัตราการคงอยู่ คิดเป็นร้อยละ 90 แต่จากการที่ สพฐ. วิเคราะห์ข้อมูลในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาพบว่า อัตราการคงอยู่ของนักเรียนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 95 แสดงว่าการออกกลางคันลดลง ส่วนสาเหตุการออกกลางคันพบว่า มี 7-8 ปัจจัย แต่ที่มากที่สุด คือ ปัญหาความยากจน ปัญหาครอบครัว และ ปัญหาการปรับตัวของนักเรียน ปัญหาใหญ่ที่ทำให้เด็กออกกลางคันมี 3 ทาง คือ จากตัวนักเรียนเอง ครอบครัว และ โรงเรียน ซึ่งในส่วนของตัวเองและครอบครัวนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการช่วยกันแก้ไข แต่สำหรับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสามารถแก้ไขได้ทันที ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนที่เด็กดิติ ร. (รอรผลกรเรียน) มส. (หมดสิทธีสอรบ) หลยวชว เกิดควมท้อลอยไม่อยกรเรียนต่อ เรียนไม่ได้ หรือเรียนไปก็ไม่ได้นำไปใช้จึงไม่อยกรเรียน ที่ประชุมเห็นวว่าโรงเรียนจะต้องประคอบประคองให้เด็กเรียนจนจบ ดังนั้น ที่ประชุมจึงมีข้อสรุปวว่า

ต้องมีการปรับระบบข้อมูลที่ติดตามและแก้ปัญหาการออกกลางคันได้อย่างแท้จริง เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา ต้องมีข้อมูลเชิงคุณภาพที่สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะช่วยเหลือ นักเรียน และต้องมีการทบทวนวิธีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่มีรูปแบบหลากหลายและมีหลักสูตรทางเลือกให้นักเรียน เพื่อลดปัญหาการออกกลางคัน และช่วยให้เด็กได้เรียนจบ การศึกษาภาคบังคับ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2552 : 27) กล่าวถึง ปัญหาผู้เรียนหนีเรียนเพราะไม่มีความสุข กับการเรียน ส่วนผู้เรียนที่จำเป็นต้องออกกลางคัน โรงเรียนจะรับผิดชอบดูแลจนกว่าเข้าเรียนใหม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 12) ได้นำเสนอถึงปัญหาการออก กลางคันทำให้เกิดผลเสีย ดังนี้

1. ผลเสียต่อนักเรียน ได้แก่ ขาดความรู้ ทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิต ทักษะคิดที่ไม่ดีต่อ การเรียนรู้ ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาตนเอง

2. การสูญเสียงบประมาณและโอกาส ได้แก่

2.1 การสูญเสียงบประมาณ งบประมาณทางการศึกษาของรัฐ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของ นักเรียน ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในระหว่างเรียน งบที่รัฐควรจะได้รับในอนาคตจากการที่มี ประชากรที่มีคุณภาพ งบที่รัฐจะต้องเสียไปในการแก้ปัญหาสังคม หากเด็กออกกลางคันส่วนหนึ่ง ก่อปัญหาขึ้น งบที่รัฐต้องเสียไปในการดูแลบุคคลส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

2.2 การสูญเสียโอกาสส่วนบุคคลที่จะศึกษาและพัฒนาตนเอง สูญเสียโอกาสของสังคม ที่จะได้นักเรียนที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศ

3. ผลเสียต่อสังคม ได้แก่ ขาดคนที่มีคุณภาพที่จะสร้างสรรค์ความเจริญ สังคมต้องแบก รับภาระ หากนักเรียนที่ออกกลางคันโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ สังคมเกิดความวุ่นวาย หากนักเรียนที่ออกกลางคันโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ และก่อปัญหาขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 2) นำเสนอถึงปัญหาการออกกลางคัน ของเด็กนักเรียน 7 ประการ ได้แก่

1. ปัญหาความยากจน
2. ปัญหาครอบครัว/ปัญหาการหย่าร้าง
3. ปัญหาเนื่องจากมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยเรียน
4. ปัญหาความเจ็บป่วย/อุบัติเหตุ
5. ปัญหาอพยพตามผู้ปกครอง
6. ปัญหาการเรียนการสอน
7. ปัญหาเลี้ยงครอบครัว

สรุป ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน มาจากปัญหาต่าง ๆ อันเป็นปัญหาทางสังคม ตั้งแต่ปัญหาจากสภาพร่างกาย สภาพจิตใจของเด็ก โดยเด็กพิการทางร่างกายหรือมีปัญหาด้านสุขภาพ เด็กมีปัญหาด้านสติปัญญา เด็กได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรง เด็กออกไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูบุพการีที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ การมีเพศสัมพันธ์หรือตั้งครรภ์ หรือมีคู่สมรสในวัยเรียน เป็นต้น ปัญหาครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้ปกครองมีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่มีที่อยู่ทำกิน หรือมีที่อยู่แต่ย้ายที่ทำกิน หรือมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง ผู้ปกครองต้องการมีรายได้เพิ่มโดยใช้แรงงานเด็ก ครอบครัวหย่าร้างหรือแตกแยกผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญด้านการศึกษาเท่าที่ควร บ้านที่พักอาศัยอยู่ห่างไกลสถานศึกษา การคมนาคมไม่สะดวก และสถานศึกษามีการจัดระบบบริหารจัดการ การติดตามนักเรียนที่ออกกลางคันกลับมาเข้าเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

สภาพทั่วไปของจังหวัดจันทบุรี

1. สภาพพื้นที่ ชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว อำเภอมะขาม อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว อำเภอขลุง อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอเขาคิชฌกูฏ ซึ่งมีสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกันมากตามสภาพภูมิประเทศ กล่าวคือ อำเภอเมืองจันทบุรี มีสภาพชุมชนเป็นสังคมเมือง และรอบ ๆ เมืองเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในการทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด กระท้อน ลองกอง พริกไทย และทำเหมืองพลอย อำเภอรอบนอกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตรปลูกผลไม้และมีบางส่วนของพื้นที่มีอาณาเขตติดกับอ่าวไทย มีพื้นที่เป็นป่าชายเลน และบางส่วนทำการประมง

2. สภาพเศรษฐกิจของชุมชนจังหวัดจันทบุรี ขึ้นอยู่กับการเกษตรและการค้าเป็นสำคัญ ในส่วนของการค้า เนื่องจากอยู่ในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี ซึ่งเป็นย่านธุรกิจสำคัญของจังหวัดจันทบุรี สำหรับด้านการเกษตร ชุมชนในเขตพื้นที่รอบนอกจังหวัดจันทบุรี มีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตร เพราะมีลักษณะของภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติเอื้ออำนวย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ อากาศชุ่มชื้นเหมาะแก่การทำเกษตร สามารถปลูกพืชได้ทั้งพืชสวน ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชไร่ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง ลางสาด สละ ขางพารา และพริกไทย

3. สภาพสังคมของชุมชนจังหวัดจันทบุรี เป็นสังคมเกษตรกรรม รองลงมาเป็นพาณิชยกรรมและบริการ ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติมากมายทั้งในเขตอำเภอเมืองจันทบุรี และเขตที่มีอาณาเขตติดกับชายทะเล และที่สำคัญยังมีแหล่งสำคัญ

ในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย อย่างไรก็ตามสภาพชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการนำเข้าแรงงานต่างชาติ ปัญหาเสียดินที่เข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาการโจรกรรมรถยนต์และรถจักรยานยนต์ เพื่อนำไปขายประเทศเพื่อนบ้าน และเนื่องจากจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามามาก จึงมีโอกาสเกิดปัญหาการแพร่หลายของแหล่งอบายมุข

4. สภาพการศึกษาของชุมชนเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยแบ่งเป็นระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา โดยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 87 โรงเรียน 1 สาขา มีจำนวนโรงเรียน นักเรียน และครู จำแนกเป็นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่อยู่ในพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 108 โรงเรียน มีจำนวนโรงเรียน นักเรียน และครู จำแนกเป็นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนที่อยู่ในพื้นที่

ข้อมูลพื้นฐานการออกกลางคันของนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ปี พ.ศ. 2552 นักเรียนออกกลางคัน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 0.28

ปี พ.ศ. 2553 นักเรียนออกกลางคัน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 0.13

ปี พ.ศ. 2554 นักเรียนออกกลางคัน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 0.16

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ปี พ.ศ. 2552 นักเรียนออกกลางคัน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 1.69

ปี พ.ศ. 2553 นักเรียนออกกลางคัน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 0.23

ปี พ.ศ. 2554 นักเรียนออกกลางคัน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 0.18

จึงสรุปได้ว่า สภาพพื้นที่การศึกษาของจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย อำเภอ 10 อำเภอ มีสภาพภูมิประเทศเป็นสังคมเมืองและรอบ ๆ เมืองเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีสภาพเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับเกษตรและการค้าเป็นสำคัญ มีประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนและยังคงมีปัญหาทางด้านยาเสพติด ปัญหาการโจรกรรม และการแพร่หลายของแหล่งอบายมุขต่าง ๆ อันเป็นสภาพแวดล้อมที่สร้างปัญหาให้กับนักเรียน และเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กออกกลางคันได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้นปัญหาการออกกลางคันจึงอาจมีปัญหามาจากตัวเด็ก ครอบครัว และสถานศึกษา ทั้งนี้จำเป็นต้องดำเนินการศึกษาตามแนวทางการวิจัยต่อไป (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี, 2555 : 7)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

มิทนีรอน (Mignerou, 1991 : 1875-A) วิจัยเรื่อง การพิสูจน์องค์ประกอบที่สามารถทำนายความเป็นไปได้ในการออกกลางคัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในชั้นเรียนระดับ 5 จำนวน 100 คน ที่ออกกลางคัน และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า เกรดเฉลี่ย เกรดบังคับ และคะแนนมาตรฐาน สามารถบ่งชี้การออกกลางคันของนักเรียนได้

มันโร (Munro, 1991 : 172) ทำการวิจัยเรื่อง สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในการศึกษาทางไกลและการออกกลางคัน ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถควบคุมตัวเองในการเรียนได้จึงจะประสบผลสำเร็จในการเรียนระบบทางไกล นักเรียนที่มีลักษณะตรงกันข้าม คือ ขาดความเชื่อมั่นและไม่สามารถควบคุมตัวเองในการเรียนได้ จะประสบความสำเร็จในการเรียนระบบทางไกลได้ยาก

งานวิจัยในประเทศ

โพธิ์ตะวัน ปินทีโย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขการออกกลางคันของนักเรียนในระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในปีการศึกษา 2539-2541 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงทราย พบว่าสิ่งที่เป็นสาเหตุ คือ ความซ้ำซากจำเจในการฝึกทักษะปฏิบัติมีความกังวลใจในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากการฝึกงานในกะกลางคืนและสถานประกอบการใช้แรงงานเกินกำหนดเวลาในสัญญาการฝึกอาชีพ มีความเหนื่อยล้าจากการทำงานหนัก ครูฝึกเข้มงวดในเรื่องกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติในการฝึกงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงครูฝึกซึ่งมีผลต่อการฝึกงาน รวมทั้งสาเหตุอื่นด้วย ได้แก่

ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับและสถานประกอบการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดตามลำดับ

ไพรินทร์ รุยแก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สถานภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่ออกกลางคันจากสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตพื้นที่อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า สภาพชีวิตของเด็กนักเรียนที่ออกกลางคันเป็นคนจนและคนด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่งที่ไม่มีตำแหน่งในสังคม ไม่รู้ตัวตนมีสิทธิจึงไม่ใช้สิทธิของตน ไม่มีอำนาจต่อรอง และไม่มีการสร้างกลุ่มต่อรอง เด็กจึงพึ่งพิงพ่อแม่ตลอดเวลา และคบหากับเพื่อนที่มีลักษณะเดียวกัน เด็กนักเรียนที่ออกกลางคันไม่ได้วางแผนกับชีวิตของตนเอง และอยู่ในวังวนของความยากจน นับตั้งแต่ความยากจนทางเศรษฐกิจของครอบครัวเดิมส่งผลให้เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา และต้องด้อยโอกาสในด้านอื่น ๆ ตามมา เช่น การเลือกประกอบอาชีพ การเข้าถึงบริการสวัสดิการของรัฐ เป็นต้น สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวคือ สภาพครอบครัวของเด็กมีฐานะยากจน ขาดการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และอื่น ๆ ส่งผลให้เด็กเข้าไปอยู่ในวังวนของปัญหาเสพติด ปัญหาวัยรุ่นและปัญหาอื่น ๆ อีกทั้งการจัดการศึกษาในปัจจุบันก็ยังไม่สามารถทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ การรวมกลุ่ม การสร้างอำนาจต่อรอง เป็นต้น ประกอบกับการจัดสวัสดิการและบริการของรัฐมีไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กเหล่านี้เข้าไม่ถึงระบบสวัสดิการที่รัฐจัดให้

ภุมริน บุญทวี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาและศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของนักศึกษาที่เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาสถานศึกษาอาชีพะเวกชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในสถานศึกษาอาชีพะเวกชนอย่างมาก นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพทางสังคมและสภาพแวดล้อม ความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อนักศึกษา การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจลูก มีผลทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้การที่เพื่อนและครูไม่เชื่อมั่นในตัวนักศึกษามีความสามารถในการเรียนและการใช้ชีวิต การไต่ถามหรือการตอกย้ำถึงความสามารถดังกล่าว มีผลทำให้นักศึกษาท้อแท้และไม่ต้องการความสำเร็จอีกต่อไป พฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกในกลุ่มนักศึกษา อาทิ การเลียนแบบเพื่อนในการอยู่หอพัก การเที่ยวกลางคืน ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจนนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การใช้จ่ายเสพติด การแสดงออกในทางที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การเข้าร่วมแก๊งมอเตอร์ไซด์ การแต่งกายเฉพาะกลุ่ม หรือภาษาพูดที่แสดงถึงความสนิทสนมกันภายในกลุ่ม การทะเลาะวิวาทกับกลุ่มอื่น ๆ พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคัน

สรายุติ สืบเข้ม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสาเหตุการออกกลางคันและ ไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่พบบ่อยที่สุดในรายชื่อใหญ่เพราะการเรียนการสอน และหากวิเคราะห์ตามประเภท กลุ่มตัวอย่างในรายชื่อรองแต่ละประเด็นพบว่า นักศึกษาลาออกสาเหตุมากที่สุดในรายชื่อ ทิศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน เพราะเป็นอาชีพที่ใช้ความคิดมาก นักศึกษาพื้นฐาน สาเหตุมากที่สุดในรายชื่อการเรียนการสอน เพราะขาด การเตรียมตัวที่ดีในการสอบแต่ละครั้ง นักศึกษาตกค้าง สาเหตุมากที่สุดในรายชื่อการเรียนการสอน เพราะขาดการวางแผนการเรียนที่ดี อาจารย์ที่ปรึกษา สาเหตุมากที่สุดในรายชื่อการเรียนการสอน เพราะขาดการเตรียมตัวที่ดีในการสอบแต่ละครั้ง และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็น พบว่า ประเด็นที่ทัศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน ในรายด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน มีระดับสาเหตุไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ประเด็นนักศึกษา การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาในรายด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมีระดับสาเหตุ แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาพร อัสวีโรจน์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันและ ไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาเหตุ การวิเคราะห์ข้อมูล ด้านองค์ประกอบนักศึกษาพบว่า การขาดการวางแผนการเรียนที่ดีเป็นสาเหตุ ของการออกกลางคัน และไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดมากที่สุด ส่วนด้าน ทิศนคติต่อสาขาวิชาพบว่าเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่เหมาะกับระดับความรู้ของผู้เรียน และเมื่อเข้ามาเรียน แล้วพบว่าหลักสูตรไม่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์เห็นว่า คุณภาพของนักศึกษา ที่รับเข้ามามีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอ ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ และปรับตัวมากขึ้น เมื่อมีปัญหาไม่กล้าซักถามอาจารย์ที่ปรึกษาการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความ คิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดใน ภาพรวมแต่ละองค์ประกอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกบุตร อยู่สุข (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาการออก กลางคันของนักศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักศึกษา สรุปได้ดังนี้ ด้าน สถานศึกษา ไม่มีตู้โทรศัพท์สาธารณะและไม่มีรถประจำทางผ่านหน้าสถานศึกษา ด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสม เนื้อหาวิชาที่นักศึกษาเรียนไม่มีความเหมาะสม

ด้านลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียน นักศึกษาไม่มีความศรัทธาต่อวิชาชีพ ด้านนโยบายการรับนักศึกษาเข้าเรียนต่อ มีการปฏิบัติตามนโยบายการรับนักศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งบางนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมและท้องถิ่น ด้านครอบครัว คือ ครอบครัวแตกแยกและมีความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว ด้านนักศึกษา คือ ไม่ชอบเรียนในบางรายวิชา ด้านครู-อาจารย์ ที่สอนวิชาสามัญ คือ งานที่มอบหมายมีมากเกินไปไม่ใช่เกณฑ์การวัดผลตามระเบียบ ด้านครู-อาจารย์ที่สอนวิชาชีพ คือ เข้าและเลิกสอนไม่ตรงต่อเวลาขาดสัมพันธภาพและความเป็นกันเองกับนักศึกษา ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพที่เรียน คือ ประกอบอาชีพส่วนตัวได้ยาก เป็นอาชีพที่ใช้ความคิดมาก ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คือ นักศึกษาไม่ได้รับการช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษา อุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาไม่เพียงพอโรงอาหารคับแคบและการบริการน้ำดื่มไม่เพียงพอ ด้านแผนกวิชาที่เรียน คือ เครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกงานล้ำสมัย เครื่องมืออุปกรณ์การฝึกงานไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

วัชร ตระกูลงาม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออกกลางคันพบว่า มี 4 ปัจจัยหลัก ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านนักศึกษา 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านการเรียนการสอน 4) ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา โดยกลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบในระดับมาก 2 ปัจจัย คือ ไม่มีจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและมีความรู้เรื่องบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย ส่วนกลุ่มที่ขอลาออกเอง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบสูงสุด คือ มีความรู้เรื่องบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพบว่า ปัจจัยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบในระดับปานกลางและน้อย โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบสูงสุด คือ บุคลากรที่ให้บริการขาดมนุษยสัมพันธ์ ความคาดหวังที่มีต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออกกลางคัน ส่วนใหญ่มีความคาดหวังในระดับมาก โดยกลุ่มที่มหาวิทยาลัยให้ออกมีความคาดหวังสูงสุด คือ เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนจะได้รับการช่วยเหลือโดยเร็ว ส่วนกลุ่มที่ลาออกเอง คาดหวังให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้เรื่องหลักสูตรดีสามารถให้คำแนะนำได้

อัญชิสา อยู่ยืนยง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลให้เยาวชนตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคัน ในระดับมัธยมศึกษา ตรีศึกษา : ตำบลบ้านอำเภอ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากสถานศึกษากลางคันของเยาวชน คือ ปัจจัยทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เนื่องจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวนั้นสามารถเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจออกจากสถานศึกษากลางคันในระดับมัธยมศึกษาได้โดยที่เป็นปัจจัยที่สอดคล้องกับปัจจัยตัวอื่น ๆ และปัจจัยที่สำคัญรองมาคือปัจจัยด้านครอบครัวของเยาวชนซึ่งก็คือการที่ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำ โดยผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญ

ของการศึกษาและไม่สนับสนุนทางการศึกษาแก่ตัวเยาวชน ส่วนปัจจัยต่อมาก็คือปัจจัยทางด้านตัวของเยาวชน ซึ่งก็ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งเนื่องจากส่วนใหญ่การตัดสินใจออกจากสถานศึกษากลางคันนั้นเป็นการตัดสินใจของตัวเยาวชนเอง โดยมาจากเหตุผลต่าง ๆ กันไป เช่น สถิติปัญหา ผลการเรียน การเรียนซ้ำชั้น ลักษณะนิสัยส่วนตัว พฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและมองไม่เห็นอนาคตจากการศึกษา การลอกเลียนแบบ การดำเนินชีวิตจากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เป็นต้น

สมชัย เหมะรุธิน (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพสว่างแดนดิน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพสว่างแดนดิน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพสว่างแดนดิน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามเพศพบว่า โดยภาพรวม มีสาเหตุการออกกลางคันแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เพศชายมีสาเหตุการออกกลางคันสูงกว่าเพศหญิง 3) การเปรียบเทียบสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพสว่างแดนดิน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษาพบว่า โดยภาพรวม มีสาเหตุการออกกลางคันแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนระดับชั้น ปวช.1 กับระดับชั้น ปวช.3 และระดับชั้น ปวช.2 กับระดับชั้น ปวช.3 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระดับชั้น ปวช.1 กับระดับชั้น ปวช.2 มีสาเหตุการออกกลางคันไม่แตกต่างกัน

สุรศักดิ์ คติพงษ์ธาดา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียนส่งผลต่อการออกกลางคันอยู่ระดับมาก ปัจจัยด้านสภาพชุมชนอยู่ระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านสภาพโรงเรียนและด้านตัวนักเรียนอยู่ในระดับน้อย 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับที่ตั้งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการออกกลางคันกับขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางลบ โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ 3) การออกกลางคัน กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยมีความสัมพันธ์ระดับต่ำ 4) ความสัมพันธ์ภายในของปัจจัย

ที่ส่งผลต่อการออกกลางคันทั้ง 4 ด้าน โดยปัจจัยด้านสภาพชุมชนกับสภาพครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพครอบครัวกับด้านตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพชุมชนกับตัวนักเรียน และสภาพโรงเรียนกับตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างสภาพครอบครัวนักเรียนกับสภาพโรงเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด และออกกลางคันระหว่างปีการศึกษามากที่สุด

ชงชาติ สอนคำ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนบ้านกล้วย อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ซึ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้หญิงและระดับชั้นขณะออกกลางคันส่วนใหญ่เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โรงเรียนบ้านกล้วย อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ซึ่งการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดถึงน้อยสุด คือ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านเกี่ยวกับโรงเรียนและครู ด้านเกี่ยวกับตนเองและด้านเกี่ยวกับครอบครัวตามลำดับ ทั้งนี้ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมาจากคนในชุมชนมีความเชื่อว่าจะไม่ต้องเรียนก็มีชีวิตอยู่ได้และขาดแคลนสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า น้ำประปา รถส่วนตัว) และจากสภาพปัญหาเพื่อนที่ไม่เรียนต่อในชุมชนมีจำนวนมาก บ้านอยู่ห่างไกลโรงเรียน ต้องการใช้ชีวิตอิสระตามเพื่อนและผลการเปรียบเทียบปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นขณะออกกลางคันพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน ประกอบด้วย ด้านตัวนักเรียน ได้แก่ ผลการศึกษา การขาดความเชื่อมั่น ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาสุขภาพจิต การทะเลาะวิวาท ด้านครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานภาพทางอาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีผลต่อสถานศึกษา การเข้าสังคมและการปรับตัว ผู้ปกครองมีการศึกษาต่ำ และด้านสถานศึกษา ได้แก่ ความซ้ำซากจำเจในโรงเรียน การจัดสวัสดิการ และการให้บริการของรัฐยังไม่เพียงพอ บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษา อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร